

עלון ערבות

יוני 1985

בטאון המועצה האזורית 'הערבה' התיכונה'

גליון מס' 17

ואלה מקבלי האותות בשנת התשמ"ה - 1985

בית הספר שיטים במרכז ספיר בערבה

בית ספר זה שעיקר יעודו לשמש מוסד חינוכי ולימודי לבני הנוער של הישובים החקלאיים בערבה הצחיחה הפך למעשה לזרוע מבצעת של מטרות המועצה לאיי יפה. מלבד היות המוסד עצמו מצטיין בארכיטקטורה החדשנית שלו כשכל פינה בתחומו מטופחת ופורחת, פועל מנהלו ביחד עם צוות העובדים והתלמידים להחדרת היופי והנקיון ולחינוך לשימור אתרים והגנה של הנוף בעירות פיתוח שבערבה ובמוסדות החינוך, הבריאות והקליטה שבהן.

ה-על כוס קפה-על כוס קפה-על כו

עם המוסיקנטים באזור

כשכתי החלה לנגן חשבתי לעצמי, שהיא אולי תגשים חלום ילדותי שלי, אשר ליוה אותי במשך שנים רבות ומכל מיני סיבות לא יצא לפועל. במשך מספר חודשים הייתי מציצה בה בעת שניגנה, ממנה למדתי לקרוא את שפת התווים, ואז החלטתי להגשים את חלום ילדותי. באתי והתיישבתי ליד הפסנתר ובעזרת חנה המורה, נראו לי הדברים הרבה יותר פשוטים ממה שחשבתי. אחרי מספר שעורים כבר ערכתי הכרה ראשונית עם ענקי המוסיקה: באך, בטהובן ואפילו מוצארט, ומהר מאד גיליתי שאפשר לנגן ולהנות מבלי שהיעד יהיה דווקא תפקיד סולו בפילהרמונית.

מכיוון שאין לי עדיין פסנתר אני נאלצת ערב ערב, מבלי להתחשב בצינה השוררת בחוץ, לצאת ולנגן על הפסנתר של המושב.

למרות כל המגבלות לא נפגמת הנאתי מהנושא. לפי עניות דעתי, בחברה כמו שלנו, שבחלק גדול מן השנה אנחנו "מבלים" בעבודה קשה, הכנסת מימד חדש כמו נגינה על כלי, הוא דבר נפלא. המוסיקה יוצרת קשרים יפים בין האנשים, אם במקום לשאול את חברך מדי יום כמה מיכלים של פלפל קטף, תשאל אותו איזו סונטה נגן בליל אמש, או שאולי אף תשב איתו לקונצרט קטן בארבע ידיים. אכן אני

מאחלת, שהקונסרבטוריון האזורי ילך ויגדל והמורים לנגינה יתמידו בעבודתם וכמובן שצלילי נגינה רמים יעוררו את הערכה מתרדמתה.

כתבה: רונית רטנר

בהמשך לראיוננו בעלון הקודם נפגשתי עם רונית רטנר המספרת על "הכליזמרים של פארן" בכתבה הקצרה שאני מביאה לפניכם: צלילי מוסיקה במדבר, ולא דוקא צלילים הבוקעים מחליל רועה המכנס את עדרו. תזמורת שלמה של כלים מכל הסוגים כשאתה עובר עם ערב בשבילי המושב אתה יכול לשמוע הרמוניה של צלילים הבוקעים ממספר בתיים. הורים וילדים המנגנים להנאתם ומתאמנים מידי יום על מנת לשפר את כושר נגינתם.

עם התמסדותו של הקונסרבטוריון והרחבת שירותי הוראת הנגינה גם למבוגרים, הצטרפה לחבורת הנגנים הצעירים חבורת כליזמרים "מזדקנים" הלומדים לנגן על פסנתר, חליל צד, תצורה - וגיטרה. חברים, שבסיומו של יום עבודה בידיים סדוקות מקור ועבודה מתיישבים ליד הפסנתר, שוכחים לשעה קלה את טרדות היום, את הגב הכואב ומספר המיכלים הממתינים בשדה. יושבים ומפליגים למסע על קלידיו של הפסנתר, והאצבעות שהיו רגע לפני נוקשות למראה, נעות בגמישות וצלילים יפים ונוגים בוקעים מן הכלי. גם כותבת שורות אלו החליטה, שאם רבי עקיבא החל ללמוד בגיל 40 והצליח, מדוע אני לא

יכולה ללמוד לנגן על פסנתר ?

האחרונה והחביבה מכין המרואיינות היא חגית הצעירה והותיקה במנגנות:

"התחלתי לנגן בכתה ב' כעין יהב. הלימודים התקיימו באחד הבתים במושב לשם הגיעה אליס מבאר שבע פעם בשבוע, עד בואו של החום הגדול שגרם לעזיבתה. העבירו אותי ליונתן, אצלו למדתי כחודש וגם הוא עזב אותנו לטובת אמריקה. אח"כ הגעתי אל עמוס מערד שלימד בשיטה מיוחדת במינה, המנוגדת לשיטה הקלאסית של לימוד פסנתר (שיטת סוזוקי). גם הוא עזב ומהשיטה הזו, ללא תווים, המסתמכת על שמיעה וזכרון, עברתי לשיטה הקונבנציונלית של ליאונורה מבאר שבע, שאף אותה "שברו קשיי המדבר". כינתיים, הספיק יונתן לשוב ואיתו ניגנתי כמה חודשים נוספים. מאז עזיבתו לפני 4 שנים ועד היום אני לומדת אצל ברונו ססלר.

איך זה שלא נשברתי מהתחלופה של המורים? נכון שקשה להתרגל כל פעם מחוץ למורה כי לכל אחד השגעות והשיטות שלו, אך יחד עם זאת המשכתי לנגן. אני מודה שהיתה נסיגה בלי-מודים וקורה לפעמים, ש"סתם" מחחשק להפסיק, כי בכל זאת זה על חשבון זכרונות אחרים, אבל התמיכה והעידוד של הבית עוזרים במידה רבה ומשתלמים בסופו של דבר. בשנים הראשונות לא היה לנו פסנתר והשתמשנו בפסנתר של המושב. היה קשה וזה דרש הרבה כוח רצון והתמדה, וכידוע המגבלות הטכניות יכולות בהחלט לשמש סיבה להפסקת הלימודים, אך אני שמחה שלי זה לא קרה.

היום אני נהנית מהנגינה ובשלב זה מתכוונת להפוך את המוסיקה לתחביב בלבד.

לגבי השנה הבאה לא ברור אם ברונו ימשיך ללמד אותי מכיוון שהוא חושב שהגעתי לרמת נגינה כזו שיש להקדיש לי יותר זמן והוא לא משופע בו.

אני מקוה שבמסגרת הקונסרבטוריון יימצא עבורי פתרון כדי שאוכל להמשיך ללמוד. ולגבי תרומתי המוסיקלית לשוב - אני מנגנת בתזמורת עליה כבר ספרה רחל, ובמסגרת זו אנו יכולים לתרום בארועים תרבותיים וכחגים של השוב."

גם יהודית אמה של חגית מתייחסת לנושא ומוסיפה:

"ההתחלה היתה מאד קשה ומתסכלת, ואופיינית במיוחד למקום מרוחק. הבעיות עליהן דברה חגית הקשו מאד על הלימודים אבל הן נפתרו כשברונו הגיע, התמיד ולא עזב !!!

אני חושבת שהקונסרבטוריון נותן פתרון לאותם ילדים היכולים לבחור להם את המורה ובמידה שמתעוררות בעיות של חוסר התאמה בין המורה לתלמיד ניתן להחליף את המורה. מה שלוקה בחסר כל השנים זו בעיית התאוריה. נעשו נסיונות בנושא אבל הילדים לא רוצים להתעמק, כי הם רק רוצים לנגן בשביל הכיף.

ברצוני לציין שחגית לא קופתה או נעצרה בהתקדמותה בלימודי המוסיקה בגלל מקום מגורנו או בשל סיבה הקשורה בתנאים שנוצרו ב-4 השנים האחרונות".

מלכה-" אני לא רואה כל בעיה במעבר של תלמיד טוב ממורה למורה. קרו מקרים בהם התלמידים התקשו ללמוד עם מורה אחד וכמעט הפסיקו, וכשעברו למורה אחר הסתדרו הדברים והם מנגנים עד עצם היום הזה. אני חושבת שהקונסרבטוריון יכול לתת היום פתרונות לבעיות מהסוג הזה!

ובענין שעות ע"ח שעורים בבית הספר אומרת

מלכה: "רוב הילדים לומדים בשעות אחר הצהריים כאשר המורים מגיעים לישוביט. כרבע מהתלמידים לומדים בשעות הבוקר, ומסתבר שיש הורים וגם חל-מידים המעדיפים את למודי הנגינה במסגרת ביה"ס משום שאז הם פטורים מחובות "הלזכור ולהזכיר", דבר שגורם לפעמים ללחצים מיותרים.

אנו נמצאים בקשר מתמיד עם המורים בכיה"ס, הנוג-עים בדבר, ומשתדלים לא להוציא תלמידים משעו-רים כהם יש להם קשיים!"

נראה שכתוצאה מכל המאמצים המושקעים בפיתוח הקונסרבטוריון הולכת ומתפתחת מערכת עניפה של חינוך מוסיקלי שהערכה כולה תצא נשכרת ממנה!

הביאה לדפוס: אסתי סל,

לסכום, פנינו שוב אל מלכה ושוחחנו על ההסטוריה של המוסיקה באזור והחשיבות הרבה לפעילות שהיתה קיימת בישובים קודם הקמת הקונסרבטוריון, כאשר כל ישוב התארגן מבחינת החינוך המוסיקלי באופן פרטי. הורים אנטרסנטים דאגו להבאת המורה ולתנאים ומדי שנה גדל מספר התלמידים וכך גם התחלופה במורים. רוב המנגנים ניגנו בפסנתר ובחליליות והיו גם התארגנויות של קונצרטים משותפים של המורים המלמדים בישובים השונים.

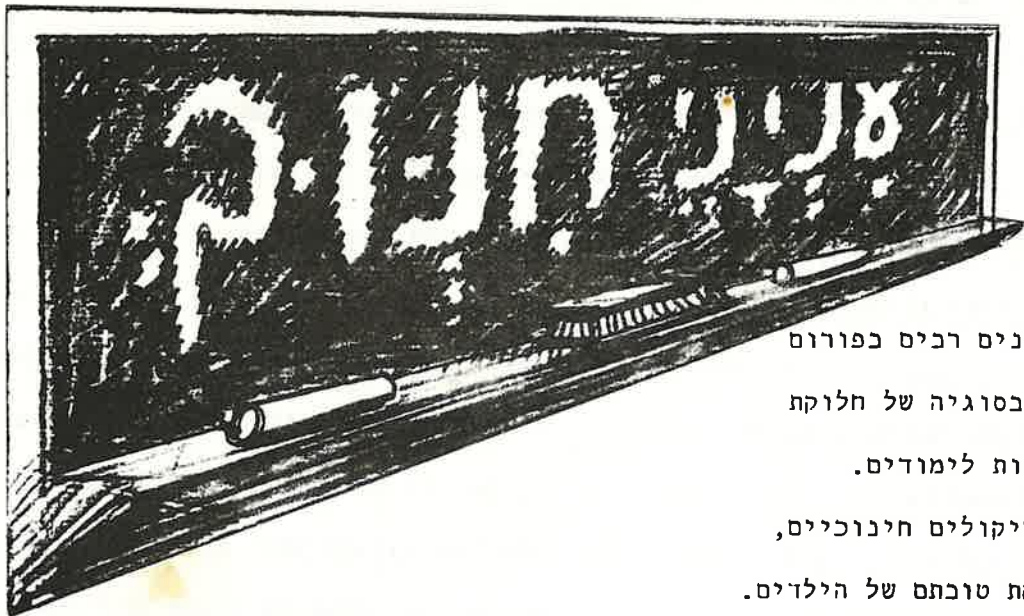
היום, בכל הישובים ישנן אחראיות על ענייני המו-סיקה והן הכתובת בכל ישוב וישוב כתחום זה. הקמתו של הקונסרבטוריון הוא תהליך טבעי, איפוא, כי בישובים הורגש הצורך בהקמת גוף שיהיה מרכז וכתובת לפונים אליו ויתן תשובות לבעיות שהישוב הקטן התקשה לפתור.

הקונסרבטוריון הקים תזמורת כלי נשיפה ונתן גם תנופה לגבי מספר המורים המלמדים במגוון כלים.

העובדה שהתלמידים יכלו לשכור כלים גלתה לרבים את כשרונם המוסיקלי ודירכנה אותם לרכוש כלים פרטיים. ובאשר לענין החלפת מורים, מסתבר, שהיו מקרים שתלמידים טובים הפסיקו לימודיהם ומסיבות אישיות

לא בחרו במורה אחר בגלל המאמץ הכרוך בנסיעות מחוץ לישוב והם ממשיכים ללמוד בבית בעצמם (כמובן, שהם יחידים). שאלתי את מלכה על דעתה בנושא זה:

פבר' הארכת

כידוע התנהלו השנה דיונים רבים כפורום של מורים, מחנכים והורים בסוגיה של חלוקת כות' ט' הנוכחיות לשתי רמות לימודים. הדיונים הללו התבססו על שיקולים חינוכיים, שלקחו בחשבון ראשית לכל את טובתם של הילדים. מאמרו של אמנון ברמן המתפרסם בעלון זה מעלה את הנימוקים השונים שהביאו לקבלת החלטה זו.

ד'פרנצי'אציה בחינוך

חטיבת הלימודים העליונה בבית הספר שיטיס, ע"פ הגדרתה, הינה מסגרת עיונית בלבד, ולפיכך, כל צרופי המקצועות (מגמות הלימוד) מיועדים לקראת בחינות בגרות מלאות או חלקיות (תעודת גמר תיכונית).

הנהלת בית הספר רשאת לתת אשור לנערים ונערות המסיימים את כל חובות הלמידה בהצלחה, אך לא עומדים בבחינות חיצוניות. אשור זה מלמד על סיום יב' שנות לימוד בבית ספר תיכון מוכר.

הרפורמה בחטיבה העליונה כפי שעוצבה בשעתו ע"י שר החנוך המנוח יגאל אלון ובאה לכלל כצוע מאז תשל"ז ואילך מכירה בצרכים השונים של הנוער ובנתה מערכת לימודים מגוונת, מדורגת ותואמת ליכולתם של התלמידים.

למעשה כבר בחטיבת הבינים מתחילה הדיפרנציאציה כאשר נבנות מסגרות כתתיות "המוכילות" אל החטיבה העליונה.

הנחת היסוד הינה להציב לפני הנוער מיגוון רחב של אפשרויות לימוד כשהמטלות הלימודיות שעמן יתמודד תהיינה לפי כוחותיו.

קביעת מסלול הלימודים ורמתו (חנוך עיוני - מקצועי) נעשית ע"י בית הספר ומוריו. ישנם כתי ספר רבים הנוהגים היום לבסס

החלטותיהם על מכוונים פסיכוטכניים (כמכחני - מכוון הדסה) והמיון נעשה ע"פ מכחנים אלה. למעצבי החינוך היה ברור שמיגוון האפשרויות

המוצע לנערים תלוי בגודל האוכלוסיה הלומדת בבית הספר ובהשקעה הכלכלית שהמדינה,

הרשויות המקומיות וההורים מוכנים להשקיע בחינוך.

אנחנו לא יכולנו לפעול ברוח זו של הרפורמה עד שנה זו, רק עתה, כאשר לראשונה מסיימות

את חטיבת הביניים שתי כות' ט' יש לאל ידינו

לכנות שתי מסגרות לימוד שתפקידן לענות על חלק מן הבעיות אתן אנחנו מתמודדים. לא בקלות דעת ולא מתוך רצון להרע החלטנו על דרך זו, אלא, הפוכו של דבר-המטרה העומדת לנגד עינינו היא לתת לכל נער מידה של סיכוי ללמוד ולהצליח בלימודים.

השאלה החברתית תפשה בדיוננו מקום נרחב. היינו ערים לשאלת הסטיגמה החברתית והיו שציינו שבעיה זו, אמנם קיימת גם במסגרת הנוכחית, אך תחריף כאשר תבנינה שתי כתות אלו. כנגד שקול זה עמדנו על הקושי הרב הקיים היום במסגרת אחת שאיננה מתחשבת בצרכי הנערים המתקשים ומעמידה אותם יום יום לפני מטלות שאינן לפי כוחם וממילא מכשילות אותם במהלך הלימודים כאן.

יחד עם זה, הנסיון מלמד, שחברת נעורים החיה ופועלת יחד מזה שנים וכנויה על יסודות טובים מסוגלת להתמודד בשאלה חברתית זו. ואכן יודעים אנחנו שנערים מתקשים בלימודים תופסים מקום חשוב בחברת הנעורים ותרומתם שם רבה.

החנוך ההתיישבותי גרס וגורס עד היום שמסגרות החברה והעבודה הן מסגרות מפצות על הכשלון בבית הספר ובלמודים. מי שאיננו מוצא את ביטויו והצלחתו במסגרת האחת, מוצא לו כר נרחב לפעילות והצלחה בתחום האחר.

המסגרת הלימודית הקיימת היום, לפי הגדרתה, איננה מתחשבת בנער המתקשה.

אני יכול להעיד על כך, בצער, כמי שמלוה

נוער זה כבר ארבעה מחזורים:

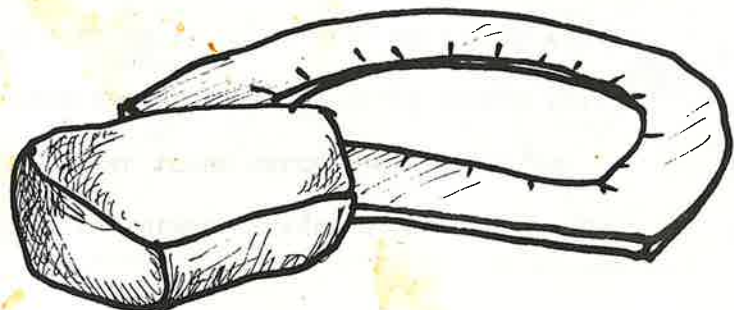
מטרות הלמידה ותוכניות הלימוד אינן מתאימות ליכולתם של הנערים וכל חודש שחולף מרחיב ומעמיק את הפער ומעורר הרגשות תסכול ואכזבה, כעס ועלבון ואפילו רצון לנטוש את המסגרת הלימודית.

פער זה לא צומח באקראי ולפתע וסמניו מופיעים כבר בשנים הראשונות בבית הספר היסודי. מספיק אם נזכר שיש לנו קבוצה לא קטנה של תלמידים (כ-15%) שלמדה או לומדת במסגרת טיפולית ובמסגרת החינוך המיוחד.

לצד קבוצה זו מצויים תלמידים מתקשים אחרים, תלמידים ללא מוטיבציה ללימודים וללא הרגלי למידה ומשך שנות הלימוד הפער מעמיק והולך בינם לבין בני גילם.

לפיכך, סיסמא זו של ישיבה משותפת על ספסל לימודים אחד, זו הכחשה מדעת של הקשיים והכשלונות של נערים ונערות אלה. להפתעתנו, ואולי מעט לזכותנו, עלי לציין שלא ראיתי עד כה את "מחאתם" של בני הנוער המתקשים.

כל מחנך יודע והספרות החנוכית מלאה בדוגמאות בעניין זה, שכשלונות חוזרים ונשנים פוגעים בנער, בדמויו העצמי ובבטחונו.

כל נער משיג את אשר הוא מסוגל לו, מתמודד במטלות תפורות למדותיו, ימצא לו את פינתו שלו לבטוי נאות.

רבים מאתנו עברו חוויות דומות ונסיוננו כמבוגרים מלמד שכווננו את צרכנו אל אותם נתיבים שהצלחה האירה לנו בהם פנים. יחד עם זה, אני משוכנע, והנסיון פה ובמקומות אחרים מעיד, שהורים אשר מטפחים כבר בראשית הלימודים בבית הספר את הלמידה, עומדים באורח עקבי על הקניית הרגלי למידה נכונים, מטייעים ותומכים בלימודי הילד והנער, יוצרים אורה אוהדת להשכלה וקניית דעת, קוצרים פירות נאים.

ראיתי נערים מתקשים שגברו באוירה כזו על מכשולים רבים.

אנחנו מאמינים ומקוים שיהיה לאל ידינו להרחיב את אפשרויות הלימוד.

בית הספר חייב להפוך במרוצת הזמן לבית ספר מקיף בו ימצאו יותר ויותר נערים את מקומם ויתמודדו בהצלחה במקצועות הלימוד המעניינים אותם ותפורים לפי כוחם ויכולתם.

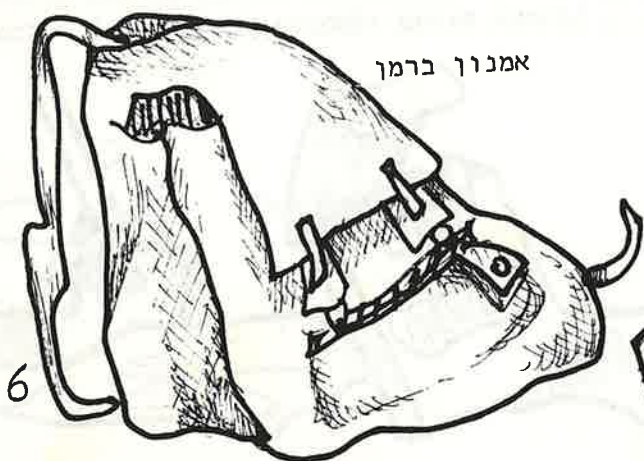
נער נכשל הופך לעוין לסביבתו ובית הספר נתפש על ידו כסביבה רוויה בכשלונות וממילא איננה אהודה עליו (בלשון המעטה).

יש בינינו המציעים על כן (ואולי גם מסיבות-אחרות) לצאת מן התלם הזה של מערכת לימודים השגית שנחיבה מוביל לבחינות בגרות, מבלי להכנס לפולמוס זה, אינני סבור שיש לדעה זו רוב בקרב האוכלוסיה כאן ודעתם, מעניינת כמה שלא תהיה, הינה להערכת, עד היום, דעות מעוט. על כן, כל זמן שבית הספר נתבע להכשיר את

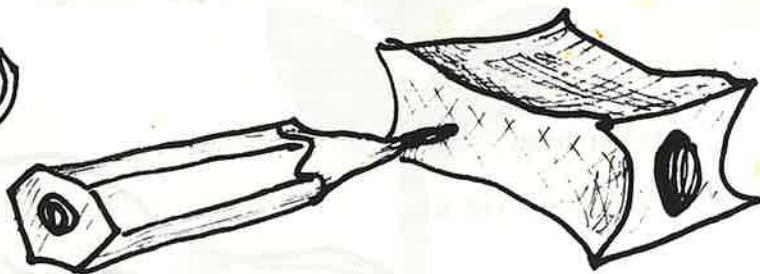
הנערים והנערות, ע"פ ההגדרה של חנוך עיוני, והמטרה היא להגיע לבחינות בגרות "ככרטיס כניסה" למוסדות אקדמיים ואחרים, אין אפשרות להתעלם ממערכת הלימודים ההשגית ותביעותיה.

במצב זה להושיב את כל הנוער על ספסל אחד ובמסגרת לימודים אחת "שלא יספרו בחוצות" הרי זו הכשלת הנערים והנערות, והשלכותיה, להערכת, קשות פי כמה מן הסטיגמה של להיות שותף למסגרת לימודים נפרדת.

ראוי לאמר כאן שאין "הסערה" טביב נושא זה בציבור מועילה לנוער, להורים ולבית הספר. אין זו כושה ולא מדה של פגם אם אנחנו שונים זה מזה ביכולתנו, ההפך הוא הנכון.

אמנון ברמן

הצגות תאטרון ע"י ילדי הגן בשנת תשמ"ה

כידוע לכם קלימנו השנה מספר הצגות לילדי

הגנים במסגרת "אמנות לעם".

השתדלנו להזמין הצגות שתועלינה בפני טווח נרחב של גילאים למשל:

הצגת "כיפה אדומה" לילדי כתות א'-ב' וילילדי גן חובה והצגת תאטרון בובות "הארנבת והצב" לילדי כתות א', גן חובה וטרום חובה.

את ההמלצות על הגילאים המתאימים לצפיה בהצגה אנו מקבלים מ"אמנות לעם" וממבקרת קבועה אחת שעוזרת לנו בכך. ניתן, כמובן, לשנות את טווח גילאי הצופים בהצגה אם קיים מידע נוסף מוקדם של תושב או תושבים, שפנו והמליצו על כך. ברוב המקרים הסתבר, כי ההמלצה של "אמנות לעם" היתה מדוייקת. שאלה אחרת היא האם נהנינו, מי פחות ומי יותר מהצגה זו או אחרת. בלישיבות שונות עם חברי ועדת התרבות האזורית וועדות החינוך הועלתה הבקשה לנסות להביא הצגות שתוצגנה בתוך גני הילדים בישובים במידת האפשר. כניסיון מוצלח אחד צפינו לפני זמן מה כשנכחנו בהצגת תאטרון

ב ב ר כ ה

סמדר - רכזת תרבות

שוש שיריין-רכזת גנים.

בובות "הארנבת והצב". הצגה זו המבויימת, מוצגת ומופעלת ע"י שחקן אחד, אילן סביר, הוותה חוויה מהנה לילדים, ונראה לנו כי חלק מהצלחתה יש לזקון לכך שהוצגה בגן הילדים או במכנה קטן אחר בישוב עצמו.

לאחר הצגת "כיפה אדומה" נשמעו תלונות מצד הורים על אי שיתופם של הגילאים הצעירים בני 3-4 בהצגה זו, ותלונות הורים ממרכז ספיר על אי-שתוף הפעוטון של בני 3 - 2 1/2 בהצגת תאטרון הבובות "הארנבת והצב". להורים אלה נאמר, כי "אין חכם כבעל נסיון". שני גנים באזור לא הקפידו על הגיל המומלץ בהצגת "כיפה אדומה" והתוצאה היתה, שכמה ילדים צעירים נתקפו בפחד והוצאו ע"י המטפלות החוצה. במקרה של הצגת תאטרון הבובות "הארנבת והצב" שמענו ביקורת טובה ביותר מהגננות בחצבה (שם הוא הופיע - לראשונה) עם הדגשה ברורה שההצגה אינה מתאימה לבני שלוש. גם התרשמותנו היתה כזו לאחר צפיה בתאטרון במושב עין יהב, ובודאי שבעקבות כך לא עלה בדעתנו לשתף את ילדי הפעוטון בהצגה שהתקיימה בספיר בשיתוף ילדי כתה א'.

ככוונתנו לשתף בהצגות הילדים גם ילדים צעירים יותר במידה ותמצאנה ההצגות המתאימות. נשמח מאד לקבל חוות דעת והמלצות מהורים שצפו בהצגה מסויימת עם ילדיהם ונהנו ממנה ונשתדל כמיטב יכולתנו להביאה לאזור.

אות מגשים ישראל יפה

תש"מ-תשמ"ה 1980-1985

לבית ספר שיטים

"מעריב"

27.5.85

הוענקו תארים "מגשים ישראל יפה"

הזוכים: דליה מולכו, בית מגורים בקרית-מוצקין, ב"ם
איזורי "שיטים" במרכז ספיר ולבית-הלוחם

מאת גיל יודילוביץ

תואר "מגשים ישראל יפה", המוענק מדי שנה קרידי המועצה לצה"ל לישראל יפה, ניתן ערב החג בטקס שהתקיים בבית הנשיא ל- אישים ומוסדות שפעלו למען שיי פור איכות הסביבה ואיכות חיי הקהילה והחברה בישראל.

תארי "מגשים ישראל יפה" הוענקו לדליה מולכו על טיפוח החוות, בי כל מקום בו גרה, תואר הוענק גם לבית מגורים לקשישים של הסוכנות היהודית בקרית מוצקין ולבית-הספר האיזורי "שיטים" במרכז ספיר בעי רנה. כמו כן ניתן האות לבית הלו- חם באפקה על הצטיינותו בנקיון. ל- עיר אילת ניתן האות על השינוי ש- חל בניקיונה וטיפוחה של העיר ובי- עיקר של איזור התיירות.

את התארים העניקו רעיית הנשיא אורה הרצוג, הנשיאה הבינלאומית של המועצה לישראל יפה. כמו כן הוענקו, כוכבי זהב" לחמישה מפעלי תעשייה שזכו במשך המש שנים ב- רציפות בדירוג הגבוה ביותר בתחרות "תעשייה יפה בישראל יפה".

אות הוקרה מיוחד העניק נשיא הי מדינה לצה"ל על פעילותו הגמרצת לשיפור חוות המחנות והיחידות. את אות ההוקרה קיבל בשם צה"ל ראש אג"א אלוף חיים ארו.

אות "יקיר ישראל יפה" הוענק ל- גברת וויאן דפילד על פעילותה ר- מעורבותה למען המועצה לישראל יפה, על תרומתה הרבה בתחומי הי חינוך, לימודי החקלאות וקשרי ההוץ של המועצה.

הרעיון להעניק מדי שנה אות לאנשים ולמוסדות, אשר מגשימים, הלכה למעשה, את היעדים של ישראל יפה, נולד מהרצון להאיר פעולות, הנעשות בתחום שיפור איכות החיים ושמירה על יופיה ואתריה של הארץ, יום-יום, שעה-שעה. אני מאמינה, כי רק באמצעות דוגמאות חיות, ניתן לחנך ציבור גדול, מצלי להכביר מלים. אולם בבואנו לבחור את הראויים להקרא מגשימי ישראל יפה, שמחתי לגלות כי רבים הם היושבים בתוכנו אשר מקדישים מאמץ של אמת, מסירות למופת ואהבה בלי גבול למען אותם הערכים, שהמועצה דוגלת בהם.

כבר בתחילת הדרך, קבענו לעצמנו קטגוריות שונות, שמתוכן נבחרו המגשימים בכל שנה. לשמחתי, ובוודאי לשמחת כל אוהבי ישראל יפה, הפכו במרוצת השנים חלק מהקטגוריות, שנבחרו על ידי ועדות השיפוט, לתחומי מעורבות פעילה של המועצה. כאלה הם תחרות תעשייה יפה בישראל יפה, שמקיפה היום אלפי מפעלים בארץ, מבצע צה"ל יפה בישראל יפה והמבצע לאיתור בית העסק המטופח, הנמצא בראשית דרכו.

המעשים בשטח מגלים, כי המודעות לשיפור איכות החיים הולכת ומעמיקה בקרב הרבדים השונים של האוכלוסיה, מאז התחלנו לפעול. אני בטוחה, שציבור המגשימים, המשמש דוגמא ומופת לסביבתו הקרובה ולעם כולו, יגדל ויתרחב, עד כי יקיף את האומה כולה.

ולכל אחד מהמגשימים, בודדים וקבוצות, אוהבי העם והמדינה, נתונה ברכה ותודה בצירוף התקווה, כי רבים ימשיכו את הדרך שהתוותם ונראה כולנו בניצחון היופי והטיפוח על הכיעור וההזנחה.

אורה הינצ'י

חקלאות בערבה

זני עגבניות-עולם בלי סוף

לנו זנים טובים עם בלכול מוח רציני, הבא לידי ביטוי באין קץ של מספר זנים חדשים, במסגרת תחנת ניסיונות "ערבה", אנו מקבלים מדי שנה מהמטפחים כ-20 זנים חדשים וכודקים אותם בקנה מידה קטן. בסוף העונה בוחרים כ-5-6 זנים מצטיינים ואותם כודקים בהיקף של חצאי דונמים בודדים אצל מספר חקלאים בערבה. במידה והזנים השביעו את רצוננו והם טובים יותר מהזנים הקיימים כודקים אותם שנה נוספת בהיקף של 20 דונם כל זן, ושנה לאחר מכן אנו ממליצים בפני חברות הזרעים לשחררם למכירה באופן מסחרי. לקראת העונה הבאה עלינו לטובה לזכור (מקווים) ברצוני לפרט לפניכם את הזנים המומלצים, ותיאור תכונותיהם. אציין, שזנים אלה מיועדים לשתילות מוקדמות בחנטה טבעית ובניעור בלבד.

כואב לי הראש מרוב זני עגבניות... הטחתי בפני חקלאי מצופר, ולנו כואב הגב- ענה לי זה. יחד איתו טען חקלאי מעין יהב שאין מקום בחלקתו לכל הזנים שברצונו לגדל!
תאור קצר זה נובע כעצם מקיום מספר רב וכמעט בלתי מוגבל של זני עגבניות. בעולם קיימות עשרות קבוצות טיפוח ובארצנו קיימות שתי קבוצות. מדי שנה משחררת כל קבוצת טיפוח מס' זנים לגידול מסחרי, וכך מצטרפים למועגל הזנים זנים חדשים, ולעומת זאת, נפלטים זנים ישנים. להזכירם, זנים שגידלו בערבה שנים רבות וכיום כמעט ולא זוכרים כיצד הם נראים: "חוסן אילון", S-5, ו- פק' 16, ובקרוב יעלם הזן 675! הטיפוח לזנים שרועים, בעלי יכול גבוה, עמידים למחלות ומזיקים. מוצקים, טעימים, אפילים או בכירים הוא לטובתו של החקלאי וכמובן לטובתו של הצרכן. התחרות בין קבוצות הטיפוח מקדמת את איכות המוצר במהירות מסחררת ומבטיחה

ז נ י ם   ל י י צ ו א   ו ש ו ק   מ ק ו מ י

הערות	צורת פרי	יכול טון לדונם	גודל פרי ממוצע (גר')	זן
מוצקת ביותר, אפילה.	עגול שטוח	13,850	130-150	4127
מוצקת ביותר.	שטוח	8,940	129-167	54 ב"ר
מוצקת מאד.	עגול שטוח	15,640	150-163	837
מוצק.	עגול	12,240	108-133	3086
מוצק.	עגול	10,830	89-120	675
מוצק.	עגול	10,050	89-127	559
מוצקת מאד.	עגול	14,420	103-119	4143

הערכות גידול לייצוא תפורט בקרוב בדף המלצות נפרד. מכל מקום, יש להעריך לגידול בהדלייה ובמועדי שתילה כפי שייקבעו ע"י הועדה החקלאית לאספקת שיווק רציפה. קיימים כמובן זנים נוספים, לגידול לשוק המקומי בלבד, כגון:

פק' 38, פק' 47, פק' 58, פק' 67, ו- 3079.

לסיום, על מנת להקל בבחירת הזנים, אפרט כאן הצעה לתכנון חלקת גידול זני עגבניות, הכוללת בתוכה אפשרות ייצוא:

מועד שתילה א': 1 ד' 3086, 675, 559 או 3079.

מועד שתילה ב': 1 ד' 3086, או ב"ר 54.

מועד שתילה ג': 1+1 ד' 837, או ב"ר 54+4127.

מועד שתילה ד': 1 ד' "נעמה". (להורמונים).

ב ב ר כ ת   ע ו נ ה

מ ו צ ל ח ת

ר פ ל ד י י ן

סה"כ   6   דונם.

מדריך ירקות.

ירושלים, כ"ט באדר תשמ"ה
22 במרס 1985

אל: ישובי הערכה המרכזית
רכז הוועדה החקלאית - אבנר שיר
חבל הנגב
המדען הראשי, פרופ' גד לובנשטיין
מנהל מח' לירקות - יגאל שם שלום

מאת: המחלקה להתישבות

הנדון: טיפול מונע להישנות אפידמיות של וירוס פלפל בערבה

לאחר שנתיים של נגיעות קשה של וירוס בפלפל בערבה, ביקש מנכ"ל המחלקה מפרופ' גד לובנשטיין - המדען הראשי, לקיים דיון ולהציע דרכי פעולה על מנת שהוירוס לא ימשיך לגרום הפסדים כבדים בעיקר בגידולי הפלפל. המחלקה מעונינת להפיץ את ההמלצות בין כל חקלאי האזור על מנת להקטין את הנזקים החוזרים ונשנים הנגרמים ע"י הוירוס.

ב-8.2.85 פירסם המדען הראשי את עיקרי המלצותיו:

1. הפעלת סניטציה קפדנית וכמאורגן ע"י האגודה או מו"פ ערבה:
  - א. עקירת והשמדת צמחים מן השנה שעברה.
  - ב. השמדת עשבי בר המשמשים כפונדקאי לוירוס (בעיקר שחרון המדבר).
  - ג. הפרדה בין חלקות פלפל הלוועיים למרחק של 300 מ'.
2. מחקרים יעודיים להקטנת הנזק:
  - א. זיהוי ואיתור וקטורים וצמחי מקור.
  - ב. ניסויים לשיפור הדברה, כנימות עלה.
  - ג. זנים עמידים ל-P.V.Y.
  - ד. בדיקה נוספת האם החיורון בפלפל לא נגרם ע"י פתוגן אחר.

ב-20.2.85 התכנסו בערבה נציגי המתישבים, ההדרכה ומנהל מח' הירקות והחליטו על הפעולות הבאות:

1. עד 20.7.85 יהיו כל שטחי המזרע נקיים מכל שאריות צמחים.
2. יוכנס פקח הדברה אזורי שיהיה אחראי לנקיון המוחלט של השטחים.
3. יקוימו פגישות הדרכה והסבר בישובים.

THE JEWISH AGENCY
RURAL SETTLEMENT DEPT.

HEAD OFFICE
P.O. B. 92, JERUSALEM
TEL. 639261

הסוכנות היהודית
המחלקה להתישבות כפרית

משרד ההנהלה
ת"ד 92, ירושלים
טל. 63 92 61

- 2 -

4. הועדה החקלאית האזורית תהיה אחראית לביצוע ההחלטות הנ"ל.
5. מומלץ לזרוע כישובים השונים לפי גושים על מנת לאפשר טיפול אחיד ויעיל בסניטציה והדברה.

המחלקה להתישבות רואה בדאגה את ההזנחה בסניטציה כפי שהתבטאה בשנה שעברה. המלצות בדבר סניטציה קפדנית והפרדה בין העונות קיימות כבר מהעונה שעברה, אך בגלל עלות הטיפול (ואולי סיבות נוספות) הן לא בוצעו. המחלקה מבקשת מכל החקלאים, ועדי הישובים והועדה החקלאית למלא השנה אחרי המסקנות הנ"ל על מנת להקטין את הסיכויים לנזקים בשנה הבאה. המחלקה מצידה תמשיך לסייע להקטנת הנזקים ופתרון מגפת הוירוס במסגרת מו"פ ערבה.

מצ"ב - 1. מסקנות המדען הראשי

2. סיכום פגישת נציגי המתישבים וההדרכה מ-20.2.85.

ב ב ר כ ה,

כ"ו / פז
רוך / פז
עוזר בכיר למנכ"ל

העתק: ה"ה י. דקל
בנימין חופשי

כתגובה למכתבו של רוך פז....

מעיון במכתב זה, עושה רושם שמספר רב של אנשים וגורמים עוסקים בנושא הוירוס בערבה. לדעתי, התעסקות מרובה זו אינה תורמת לנושא ואף יכולה להוות גורם מפריע. אני מציע, לאחר כל הבירורים והדיונים כפי שהם משתקפים במכתב, לאמץ בשלב זה את פעולת הסניטציה כפי שכתוב במכתבו של מר יגאל שר - שלום לאבנר שיר.

ב ב ר כ ה

רפי דיין

מדינת ישראל

משרד החקלאות
שירות ההדרכה והמקצוע

תל-אביב המח' לירקות

תאריך: 21.2.85

מספר:

לכבוד
אנר שיר
רכז הועדה החקלאית
מ.א. ערבה

הגיון: וירוסים - ערבה

לפי בקשתך התכנסו כל העוסקים בנושא הוירוסים בפלפל ומלונים בערבה
ב-20.2.85, ויחד עם אנשי האיזור הגיעו לכלל סיכומים והחלטות.

התקבל על דעת כולם שהבעיה המרכזית היא בעיית הסניטציה והפרדה מוחלטת
כין עובות הגידול ע"י חיסול שאריות גידולים ועשבי בר. אי לכך התקבלו
ההחלטות הבאות:

1. במשך זמן של חודש ימים, בין 20/6 ל-20/7 יחוסלו כל השאריות כשטחים.
כל שטחי המזרע יהיו נקיים מכל גידולי הירקות והעשבים. אחריות הביצוע
בידי כל מושב.
  2. יוכנס פקח הדברה לאיזור הערבה שיהיה אחראי בין השאר על ביצוע החלטה
זאת. מימונו והעסקתו של הפקח יהא לפי כללי מועצת הירקות.
  3. הועדה החקלאית האיזורית תודיע בכתב על הסכמתה להכנסת הפיקוח האיזורי.
הועדה החקלאית האיזורית תהיה אחראית על ביצוע ההחלטות הנ"ל.
  4. יש לקיים בהקדם פגישות הסברה עם כל הישובים ורכזיהם. יסייעו בהסברה
ובהדרכה מדויכי הגידול והגנת הצומח.
- בנוסף להחלטות הנ"ל מומלץ:
- א. לתכנן את מזרעי הגידולים בישובים השונים לפי גושים. גושים כאלה
יאפשרו סיפול אחיד בכל הקשור בסניטציה, אך בנוסף ובעיקר: כדי
להביא לריסוסים והדברה מרוכזים שיאפשרו הדברה יעילה של מעבירי
הוירוסים.
  - ב. מומלץ להעזר כנסיון שהצטבר בנושאים רומים במושבים ותיקים ולשם
כך יעזור בעצה והדרכה - יעקב גולן - מנהל המח' להגנת הצומח בשה"מ.
  - ג. מומלץ להכניס בכל ישוב את צמחי המלכודת לפי הנחיותיו של שלמה כהן
וכפי שכבר מנוצע בעין יהב, כדי ללמוד על האפידמיולוגיה של הכנימות.

בתקווה שהפעולות הנ"ל יתרמו להצלחה החקלאית.

נ ב ר כ ה ,

נ.ב. מצ"ב פרטיכול הישיבה.

יגאל שר-שלום
מנהל המח' לירקות

העתקים: יהודה דקל - הסוכנות היהודית
הנוכחים.

התאטרון

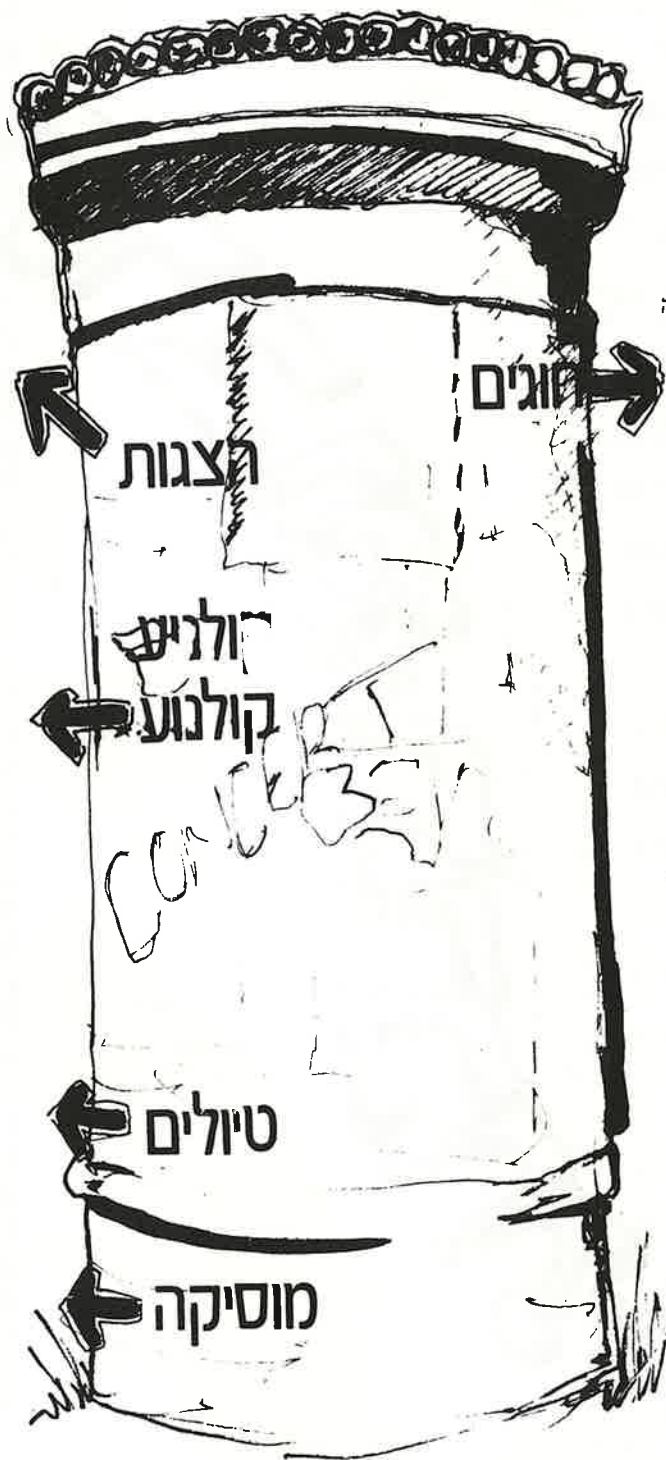
קלימנו בסה"כ כ-70 פעולות במסגרת הסדנאות
לאמנות, תאטרות, מחול ומוסיקה, והן הקיפו את
כלל תלמידי ביה"ס מכיתה א' עד י"ב.
משך השנה הוצגו בביה"ס כ-6 הצגות תאטרון
של ה"תאטרון לילדים ונוער" בהנהלתה של אורנה
פורת ושל "אמנות לעם".

במסגרת החוגים לתנועה, אמנות והשכלה היתה
פעילות עניפה, ונראה לי, כי המודעות לפעילות
החוגים הקיימים באזור משתרשת והולכת ומדי שנה
נוספים משתתפים חדשים.

השנה הבאנו עד ביתנו את אוניברסיטת כן-
גוריון עם טובי המרצים. מעטים מבינינו השתלבו
במסגרת הלימודים, אך כמו בכל דבר חדש, יש
להניח, כי במשך השנים הבאות יותר אנשים
ינצלו את האפשרות ללמוד במסגרת זו של לימודים
אקדמאים, ולגבי ההמשך, אנו כבר נמצאים בשלבים
הראשונים לארגון שנת הלימודים הבאה.
1. חוג לריקודים: למרות המחשבות, התכנונים,
והריצות שהושקעו בנסיון לפתח חוג זה הנושא העלה
חרס, ונראה לי, שאין טעם לכדוק היום את הסיבות

התאטרון והאמנות בבית הספר

התפתחות התורה

שהביאו לכך. לקראת השנה הקרובה ננסה להפעיל את החוג, והפעם בהשתתפות יותר ערה מצד חובבי הריקוד באזור.

2. פתוח להקה ומקהלה אזורית: כוונתנו היתה טובה ונכונה, לנגד עיני ראיתי להקה שתהווה "קול קורא" לנו ובכלל לערבה. אנשים מוכשרים לא חסרים, אך כמו בכל דבר בחיתוליו- חייבים להשקיע בו מינימום של משאבים. לדאבוני, רעיון זה לא נראה לכולנו חשוב במידה שווה, לכן עוד לפני שגובשה קבוצה שתהווה להקה בעתיד, היא נפלה כאילו לא הוקמה כלל. חבל !!!

אולי בשנה הבאה יועלה רעיון זה שוב ויועמד כדבר חיוני וחשוב לגיבוש חברתי של חושבי האזור, ואז כאחדות דעות ובמאמצים משותפים היא תקום למרות הקשיים הכספיים.

ובכלל באופן כללי, אשמח תמיד לקבל רעיון להקמת חוג חדש, הצגה, סרט או ביקורת על מה שקיים עתה. בעזרת הביקורת משתנים וניבנים דברים ישנים כחדשים.

אשמח לקבל תגובותיכם.

סמדר- רכזת תרבות

מכתבים למערכת

משרד ראשי
רחוב תל-חי 3, הל-אביב
תל-אביב 284780 - 281239

מיסודם שלי
משרד החינוך והתרבות
קרן התרבות אפריקה-ישראל
ההסתדרות הכללית של בעובדי מנישרא

תיאטרון
מוסיקה ומחול
אמנות פלסטית

אמנות לעם

27.5.85

1335

אל : ארנון פורת - ממכ"ל

מאת: משה הכהן - מביל מחוז הדרום

הדרון מפתחים - ערבה

בתאריך 23/5 החליטים מרחון מפתחים בבית הספר האזורי במרכז ספיר במרחון השותפו: עודד בורלא, ורוביקה זמיני גזעליב, איתן בן רב, רזיה ישראלי ומיקי גבריאלוב.

מהלך היזם היה מהמלוצים שראיתם. הברכה שלל ארומת בוקר מעולה, הארוחה היה למופת, רפי הנחיה לאוטניס, חרריס ממרגיב, סמיה לאורך כל היזם, כיתות מוכנות ומעל הכז - הרצון הטוב יהיחם גרמו לשחקים לעקרין הרבה מעבר לקהל המפלא נותן פעולה וגרם המרגבות לשחקים.

אין ספק כי עבודתך המסורה של סגור הציעט, נחמד הפעולה מצד מורי ביה"ס, וכל זה בפרוד המועצה האזורית, מאפשרים לך את היזם. אילו אתה תלמד זכור לנו זה שנים בנרחה.

אין לי ספק כי ימים כאלו יכולים לנרדם רבות למיחזתו של הדרון הצעיר בכל מקום בארץ.

ולבסוף - מודה לפרוד מרוד נאסרונ על העזרה, התמיכה והחברון המלם.

מכתב
משה הכהן

20

ההל מחוז הדרום

העתק: יוסי פרוסט - ממכ"ל

אילן ארון - יו"ר המועצה האזורית
יפול דיכטר - גזכר המועצה
סמור סיגלר - רכזת הרבות

מדינת ישראל

משרד העבודה והרווחה
שרות מבחן לנוער ב"ש

תאריך: 23.4.85

מספר: / 252 /

לחברי המושבים בערכה

שלום רב,

הנושא: פרויקט שילוב נערים במושבי הערכה

אנו מונים אליכם בקריאה לבחון השתתפות בפרוייקט שלוב נערים במושבים בערכה.

אנו כעובדים בשרותים חברתיים וסוציאליים בדימונה עדים לתופעה של אבטלה גוברת בשנים האחרונות. כמי שמקצועם בטפול בנוער, אנו רואים בחומרה רבה מציאות זו של נערים בעלי מוטיבציה לעבוד, אשר פניותיהם ללשכת התעסוקה או מקומות תעסוקה אחרים מושבות ריקם. מציאות עגומה זו הניעה אותנו לחפש פתרונות אלטרנטיביים ואנו רואים בפרוייקט שלוב הנערים במושבים כפתרון אפשרי לחלק מהנערים שימצאו על ידנו מחאטים.

לפני כ- 3 חודשים נעשה נסיון ראשון בשלוב נערים במושב פארן. ניתן לציין שלגבי אחד הנערים הנסיון הוכתר בהצלחה. הנער השתלב יפה בחיי המושב, משתף פעולה יפה עם המשפחה ונראה בעליל שהתקדם באופן אישי ומגלה תחושת אחריות כלפי העבודה והמשפחה. ההצלחה לגבי אותו נער הביאה אותנו למחשבה שניתן להרחיב את המסגרת ולשלב נערים נוספים במושבים בערכה.

ברצוננו להדגיש שבדעתנו לעשות סלקציה בין הנערים המופנים אליכם, יבחרו נערים בעלי מוטיבציה גבוהה לעבודה חקלאית, בגילאי 16 - 17 וחצי, נערים שלהערכתנו הינם בעלי כוחות התמודדות עם מציאות החיים הקשה במושבי הערכה. אנו גכין את הנערים לפני שילובם במושבים, ונעבוד עם משפחותיהם. הכוונה לשלב בכל מושב כ- 6-8 נערים ובסה"כ לכנום כ- 2-3 קבוצות נערים בכל המושבים.

הנערים יועסקו על בסיס חוזה דומה לזה של המתנדבים מחו"ל ויהיו כפופים למשפחה המעסיקה. אנו רואים במשפחה השתתף בפרוייקט כמעסיקה בראש ובראשונה. עם זאת נשמח אם בהדרגה יוצרו יחסים יותר משמעותיים וקרובים עם הנערים כפי שקרה במושב פארן.

אנו נעמוד בקשר קבוע עם הנערים אם וכאשר ישתלבו במושבים, נערוך ביקורים ונבדוק אפשרות של הצבת כדריין קבוע שיעבוד עם הנערים.

ב ב ר כ ה,

גיא שמעוני

שרות מבחן לנוער
אגף לשרותים חברתיים
אגף החינוך
לשכת תעסוקה לנוער

דימונה

גש/גב

מדף 1040

מתכון החודש: סלט עגבניות מבושם וחריף

1 ק"ג עגבניות בשלות ביותר

4-5 פלפלים חריפים

1 כף פפריקה חריפה

1 כף פפריקה מתוקה

מעט מלח

מעט שמן

6-7 שיני שום גדולים

אופן ההכנה:

מסירים את קליפת העגבניה וחותכים את העגבניה לחצי ומכניסים לסיר "אלומיניום". מוסיפים את התבלינים ומעל זורים את השמן ומבשלים על אש קטנה. מדי פעם מרסקים בעזרת ממחה וממשיכים לבשל על אש קטנה עד שאין בו נוזלים.

מסרה: נילט צאוזמר

מארכת

צורק... זק קנו... סביר
גרביקה... סיליה יצחק... חצבה

הפסטה... נינט צאוזמו... סביר
"דפוס הנגב" ב"ש, טל. 77243